

ה"ת 18193/10/16 - משטרת ימ"ר חוף נגד קמביו וולוטה בע"מ, אביה קרטה, איתי קרטה

בית משפט השלום בחיפה

ה"ת 18193-10-16 משטרת ימ"ר חוף נ' קמביו וולוטה בע"מ ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מבקשת	משטרת ימ"ר חוף ע"י רס"ב יוסי יקירי
נגד	
משיבים	1. קמביו וולוטה בע"מ 2. אביה קרטה 3. איתי קרטה ע"י עו"ד רונן רוזנבלום

החלטה

בפני בקשה להורות על הארכת מועד להחזקת תפוסים.

רקע וטענות הצדדים:

1. המבקשת מנהלת חקירה נגד המשיבים, בחשד לביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה, רישום כוזב במסמכי תאגיד וכן הלבנת הון. החקירה מתמקדת בחשד, לפיו המשיבה 2 קיבלה היתר לנהל עסק למתן שירותי מטבע (נש"מ), תוך שהיא מציגה מצגים כוזבים לרשם נותני שירותי מטבע במשרד האוצר. עוד חושדת המבקשת כי במהלך פתיחת חשבון הבנק על שם המשיבה 1 - הוצגו מצגים כוזבים לבנק. לבסוף, חושדת המבקשת כי העסק למתן שירותי מטבע נוהל על ידי המשיבים 2 ו-3, תוך שאלו מפרים את הוראות חוק איסור הלבנת הון, נמנעים מלדווח לרשות לאיסור הלבנת הון (להלן: הרשות) על פי חוק, ותוך שהם מבצעים רישומים כוזבים של פעולות, בניסיון למנוע דיווחים לרשות.

2. במסגרת החקירה נערך חיפוש במשרדי המשיבה 1. בחיפוש נתפסו, בין היתר, רכב הרשום על שם המשיבה 2, קטנוע הרשום על שם המשיב 3, כסף במזומן והמחאות. בנוסף הוקפא חשבון הבנק של המשיבה 1 (כלי הרכב, הכספים, המחאות וחשבון הבנק ייקראו להלן: התפוסים).

3. ביום 24.4.16 הגישו המשיבים בקשה להשבת התפוסים ה"ת 44072-04-16. בהחלטתה מיום 22.5.16

דחתה כב' השופטת א' הוך-טל את הבקשה. המשיבים הגישו ערר על ההחלטה (ע"ח 31331-07-16). ביום 6.7.17, במסגרת הדיון בערר ובהסכמת הצדדים, הורה בית המשפט המחוזי (כב' השופטת א' אלון) כי הערר יידחה בכפוף להסכמות הבאות:

- יתרת הכספים המצויה בחשבון הבנק של המשיבה 1 תוקפא, אך המשיבים יוכלו להמשיך ולפעול בחשבון.
- שני כלי הרכב (המכונית והקטנוע) ישוחררו תמורת הפקדה בסך 60,000 ₪ (וזאת בנוסף לעיקול ברישום ושיעבוד פוליסת הביטוח לטובת המבקשת).

4. משחלפו ששה חודשים מיום התפיסה, הגישה המבקשת בקשה להארכת מועד להחזקת התפוסים. בבקשה נטען, כי חומר החקירה שנאסף מחזק ומבסס את החשדות המיוחסים למשיבים. עוד נטען כי המשיבים נמנעו מלהעביר דיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון בסכומים של **עשרות מיליוני ₪**. בדיון בפני הגיש נציג המבקשת דו"ח סודי וכן חומרים מתוך תיק החקירה, לביסוס טענות המבקשת. עוד ציין נציג המבקשת כי בחודש אוקטובר 2016 הועבר התיק לבחינה ראשונית של הפרקליטות המלווה את התיק. הארכת המועד מתבקשת גם על מנת שיתאפשר ליחידה החוקרת למצות את החקירה ולהעביר את התיק לטיפול הפרקליטות. בנוסף, נטען כי ההמחאות שנתפסו הועברו לידי האפוטרופוס הכללי; ההמחאות מופקדות מעת לעת לפי זמן הפירעון, ובמידה ולא ניתן לגבות אותם - נפתחים בגינם הליכי גבייה.

5. המשיבים מתנגדים לבקשה, וזאת מכמה טעמים:

- א. לא הוצגה לבית המשפט תשתית ראייתית לכאורית לביסוס העבירות המיוחסות למשיבים.
- ב. חלפו שישה חודשים מאת שהתפוסים נתפסו על ידי המבקשת, אך החקירה עדיין בעיצומה.
- ג. לאור התקופה שחלפה ממועד התפיסה (והדיון בערר), הרי שגם ערך הרכב שנתפס - ירד. משכך, מתבקשת הפחתה מתאימה של סכום ההפקדה בגין שחרור כלי הרכב.
- ד. החשד העיקרי נגד המשיבים מתמקד בעבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון (ולא עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק). עבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק נחשבת לחמורה פחות, ומשכך, גם היקף החילוט בה [במקרה של הרשעה] - נמוך יותר.
- ה. על המבקשת לפעול לשם שימור ערכם של התפוסים. באופן מיוחד, ממקדים המשיבים טענותיהם בהמחאות אשר נתפסו, בערך של כ- 700,000 ₪. ככל שלא ביצעה המבקשת פעולות לשם שימור ערכן של ההמחאות - יש לשקלל נתון זה כשיקול המטה את הכף לטובת דחיית הבקשה.

בדיון בפני נטען, כי מדובר בתיק שאינו מורכב. המשיבים נחקרו ומסרו גרסה. מדובר בחומר חקירה המצוי מזה זמן בידי היחידה החוקרת.

6. לאחר שעיינתי בנימוקי הבקשה, בדו"ח הסודי ובמסמכים מתיק החקירה, בתגובת המשיבים לבקשה ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים, נחה דעתי כי דין הבקשה להתקבל.

7. כידוע, מכוח הוראת סעיף 26 לחוק איסור הלבנת הון, המפנה לסמכויות שבפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [להלן: הפקודה], קמה למבקשת סמכות לתפוס "חפץ". סעיף 32 לפקודה מציין חמש עילות מצדיקות תפיסתו של חפץ: א. בחפץ נעברה עבירה; ב. בחפץ עומדים לעבור עבירה; ג. החפץ עשוי לשמש כראיה במשפט; ד. החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה; ה. החפץ ניתן כאמצעי לביצוע העבירה.

8. הפסיקה הכירה בתכלית החילוט כאחת מתכליות התפיסה לפי פרק זה לפקודה, וזאת בין היתר לנוכח הוראת סעיף 39 לפקודה [ר' למשל בש"פ 342/06 לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.2006); רע"פ 7600/08 אברם נ' מדינת ישראל (7.4.2009)].

מכל מקום, הסמכות להורות על תפיסה, לפי מסלול זה, נתונה לבית משפט השלום, מכוח בקשת שוטר, ועל בסיס קיומו של חשד סביר. סמכות התפיסה, לפי הוראת סעיף 35 לפקודה, היא לתקופה של שישה חודשים, ובית המשפט רשאי להאריך תקופה זו "בתנאים שיקבע":

"אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע".

9. המחלוקת בין הצדדים מתמקדת בשאלת ההצדקה להמשך התפיסה על ידי המבקשת, בייחוד בשים לב לטענת המשיבים, כי חלף פרק זמן משמעותי, אשר במסגרתו מנהלת המבקשת את החקירה. לעניין זה יש לזכור, כפי שנקבע בבש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל (22.5.2000), כי:

"לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים, מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש".

10. במסגרת בקשה להארכת מועד להחזקת תפוסים, על בית המשפט לבחון שני שיקולים עיקריים, ולאזן ביניהם:

האחד, על בית המשפט לבחון אם קיים פוטנציאל חילוט - קרי, האם בידי המבקשת ראיות המקימות סיכוי סביר לכך שבתום ההליך הפלילי יורשעו החשודים, וכי בעקבות אותה הרשעה ניתן יהיה להורות על חילוט הרכוש התפוס.

השני, על בית המשפט לבחון את פרק הזמן שחלף ממועד התפיסה, להעריך אם היחידה החוקרת פעלה בשקידה ראויה, תוך מתן ביטוי לפגיעה הכלכלית בזכות הקניין, ותוך שימת לב לקיומה של חזקת החפות.

11. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, סבורני כי בידי המבקשת ראיות טובות המלמדות על קיומו של חשד סביר לביצוע העבירות הנטענות. ודוק: בשלב זה של החקירה, ובטרם הגשת כתב אישום, הרף הראייתי לו נדרשת המבקשת הינו של "חשד סביר". עמד על כך בית המשפט העליון בבש"פ 8353/09 **מגאלניק נ' מדינת ישראל** (26.11.2009):

"...בשלב בו טרם הוגש כתב אישום נותר הרף הראייתי של יסוד סביר להניח כי נעברה עבירה וכי החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה, וזאת גם במסגרת הביקורת השיפוטית. עם זאת, אעיר כי גם אם ישנו יסוד סביר להניח כי החפץ קשור בביצוע עבירה, אך ישנו סיכוי נמוך להגשת כתב אישום (מטעמים שאינם ראייתיים) יהיה מקום לשקול שחרור החפץ התפוס. באשר לשלב שלאחר הגשת כתב אישום, יש לקבוע לטעמי רף שונה כאשר המטרה הינה חילוט עתידי לאחר הרשעה, וזאת למרות שהדבר אינו מצוין במפורש בפקודה. כאמור, הפקודה כמעט ואינה מתייחסת לשלב זה, ואת החסר בפקודה יש להשלים באמצעות ההלכה הפסוקה. ברי כי לא ניתן להסתפק בשלב בו המשפט כבר החל, בראיות שאין בכוחן להביא להרשעתו של הנאשם, ולפיכך אין בכוחן להביא גם לחילוטו של החפץ (ראו סעיף 39 לפקודה). בשלב זה יש לטעמי להעלות את רף הראיות הנדרש לצורך תפיסת והחזקת החפץ מרף של יסוד סביר להניח שנעברה עבירה לרף של יסוד סביר להרשעה בעבירה. למעשה רף זה דומה לרף הנדרש במעצר עד תום ההליכים שהינו סיכוי סביר להרשעה".

12. מטבע הדברים, לא ניתן בשלב זה לפרט בהרחבה את טיב הראיות שנאספו ואת תוכנן. ואולם, להערכתו, המדובר בראיות המלמדות כי החשד הסביר מבוסס כדבעי. ר' למשל בהקשר זה המסמכים מתוך תיק החקירה המפורטים במסמך במ/1, ע' 2, סעיפים 1, 2 ו-6; ר' גם טבלה בתוך קלסר חומר החקירה הנושאת את הכותרת "נספח ה'", ואשר סומנה על ידי כמסמך במ/2; המסמך מתוך תיק החקירה המפורט במסמך במ/1, ע' 3 סעיף 3, וכן המסמכים המפורטים במסמך במ/1, ע' 3, סעיפים 5 ו-7.

13. הראיות אשר הצטברו עד כה בתיק החקירה מבססות, להערכתך, אף את טענת המבקשת כי הנכסים מושא הבקשה מהווים נכסים בני-חילוט, וכי קיים סיכוי סביר שניתן יהיה להורות על חילוטם של נכסים אלו, בתום ההליך המשפטי. לא למותר להזכיר בהקשר זה כי לפי הוראת סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון:

- (א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 3 או 4, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי נוסף על כל עונש יחולט רכוש מתוך רכושו של הנידון בשווי של רכוש שהוא -**
- (1) רכוש שנעברה בו העבירה, וכן רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך;**
- (2) רכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כשכר העבירה או כתוצאה מביצוע העבירה, או שיועד לכך.**
- (ב) לענין סעיף זה, "רכושו של הנידון" - כל רכוש שנמצא בחזקתו, בשליטתו או בחשבונו.**

14. הנה כי כן, המסמכים מתוך תיק החקירה אשר הוצגו לעיוני, מלמדים כי התפוסים הם רכושם של המשיבים. בידי היחידה החוקרת ראיות טובות המלמדות כי הרכוש התפוס הינו רכוש בשווי של רכוש אשר נעברה בו העבירה או רכוש אשר הושג, במישרין או בעקיפין, כתוצאה מביצועה. מטבע הדברים, וככל שיבוססו החשדות המתגבשים בראיות במסגרת ההליך המשפטי, קיים סיכוי סביר כי ניתן יהיה להורות על חילוט הרכוש התפוס, מכוח הוראת סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון.

15. אשר לפרק הזמן שחלף - להתרשמותי היחידה החוקרת אינה שוקטת על שמריה, והיא משקיעה מאמצים לקידום החקירה ולביסוס החשדות המתגבשים. פעולות החקירה אשר בוצעו עד כה, חלקן מהעת האחרונה, הולידו הצורך לבצע פעולות נוספות (ר' למשל מסמך במ/1, ע' 4 סעיף 1). המדובר בחקירה אשר לשם מיצויה יש צורך בביצוע פעולות חקירה רבות, וביחס למספר גורמים. פעולות אלו אורכות זמן, ועניין מוכר וידוע הוא, כי מקום בו מדובר בחקירות כלכליות מורכבות, פרק הזמן של שישה חודשים הקבוע בסעיף 35 לפסד"פ מהווה "סד זמנים" אשר קשה לא פעם לעמוד בו.

לעת הזו ניתן לומר כי החקירה מתקדמת, וכי החשדות נגד המעורבים - מתעבים. עם זאת, סבורני כי טוב תעשה היחידה החוקרת אם ייעשו מאמצים למצות את החקירה במהלך החודשים הקרובים.

16. לסיכום נקודה זו: שילוב הנתונים עליהם עמדתי לעיל - חשדות מבוססים, נכסים בני חילוט ומאמצים ראויים לקידום החקירה - מטה את הכף לטובת היעדרות לבקשה. להלן אתייחס לטענות המשיבים, אשר פורטו בסעיף 5 לעיל.

17. אשר לטענה כי לא הוצגה תשתית ראייתית לכאורית לביסוס העבירות המיוחסות למשיב- כפי שצוין לעיל, לשלב הזה של ההליך, ובטרם הגשת כתב אישום, הרף הראייתי אותו נדרשת המבקשת לבסס, אינו של "ראיות לכאורה", אלא רף מתון יותר [ר' עניין **מגאליניק**, אשר צוטט לעיל; והשווה גם בש"פ 6159/01 **יונס אבו עמר נ' מדינת ישראל** (8.10.2001)].

יש לזכור אמנם כי ככל שנוקפים הימים, והמבקשת מעוניינת להמשיך ולהחזיק בתפוסים [תוך פגיעה בזכות הקניין של החשודים] - יידרש מהיחידה החוקרת להציג ראיות מבוססות יותר, וחשדות המגובים בראיות מוצקות יותר. אלא שעדיין, לא הרי "חשד סביר" - גם אם הוא מעובה - כהרי "ראיות לכאורה". מכל מקום, וכפי שפורט לעיל, דעתי היא כי בידי היחידה החוקרת תשתית ראייתית איתנה לביסוס החשדות המתגבשים נגד המשיבים, ובמידה הנדרשת בשלב זה.

18. אשר לטענה כי ירידת ערך הרכב במהלך החודשים האחרונים מצדיקה גם הפחתה של סכום ההפקדה, ובאותו יחס. הגם שהטענה נראית שובת-עין במבט ראשון, אין בידי לקבלה. הסכום אשר נקבע בהחלטת בית המשפט המחוזי, כאחד התנאים לשחרור הרכב - נקבע בהסכמת הצדדים. המדובר בהפקדה בסך 45,000 ₪, ואם אניח כי הנתונים אשר הובאו על ידי ב"כ המשיבים באשר לשווי הרכב באותה עת מדוייקים - הרי שההפקדה היא בסך של כ- 20% משווי הרכב, שיעור מידתי ומתון לכל הדעות. אף אם אקבל כנכונה את טענת המשיבים, כי ערך הרכב התפוס ירד, והוא עומד כיום על סך 188,700 ₪, הרי שעדיין הפקדה בסך 45,000 ₪ - המהווה 23% משווי הנוכחי של הרכב - הינה סבירה ביותר.

יוזכר בהקשר זה כי לא אחת נקבע, כי שיעור הפקדה של כ- 30% מערך הרכב התפוס הינו מידתי וראוי [ר' למשל בש"פ 6159/01 בעניין **יונס אבו עמר הנ"ל**; בש"פ 3616/11 **זגורי נ' מדינת ישראל** (24.5.2011); בש"פ 5550/08 **שמעון נ' מדינת ישראל** (8.7.2008); בש"פ 3120/06 **מדינת ישראל נ' פרץ** (9.8.2006); בש"פ 6259/10 **מגידיש נ' מדינת ישראל** (21.9.2010)].

יודגש, כי אין כל "קדושה" בשמירת יחס קבוע בין סכום ההפקדה לבין שווי הרכב התפוס. תכלית ההפקדה (כמו גם יתר תנאי השחרור של הרכב), היא לקבוע בטוחות מתאימות אשר בכוחן להבטיח את חילוטו העתידי של הרכב, תוך איזון בין האינטרס הציבורי לזכויות הפרט. אינני סבור כי במלאכת האיזון הנ"ל, ירידה מסוימת בערך הרכב, בחלוף מספר חודשים, הופכת הפקדה בסך של 23% משווי הרכב לבלתי מידתית.

19. אשר לטענה כי למשיבים מיוחסות נכון לעת הזו עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, ועל כן היקף החילוט (והתפיסה להבטחת החילוט) צריכים להיות נמוכים יותר [בהשוואה לעבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון].

אכן, ככלל מלאכת החילוט, והתפיסה לשם הבטחת החילוט העתידי, הוא עניין של מידתיות. על פי רוב החילוט, בסופו של ההליך המשפטי, אינו מגיע כדי 100% מהרכוש שנתפס. עם זאת, הסיבות לכך הן

משתנות ממקרה למקרה, ועל פי הנסיבות המצויות בפני בית המשפט **בעת מתן החלטת החילוט**. נזכיר כי לפי הוראת סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון אשר צוטט לעיל, הכלל הינו חילוט. הימנעות מחילוט הינו החריג. בין יתר השיקולים יש להתחשב בהיקף העבירות, משכן, שווין וחומרתן. עוד נשקלים על ידי בית המשפט שיקולים נוספים כגון קיומם של אמצעי מחייה סבירים לנדון ולבני משפחתו, הנזק שנגרם מביצוע העבירות ועוד כיוצא באלה.

משכן, הרי שאין לקבל את טענת ב"כ המשיבים לפיה כבר בשלב מוקדם זה - כאשר טרם הוגש כלל כתב אישום - יש להפחית מסך הנכסים התפוסים, וכל זאת בשל האפשרות התיאורטית כי בתום ההליך המשפטי ייטה בית המשפט לחלט רק חלק מהתפוסים (כאן המקום להזכיר, כי שווי הרכוש התפוס עומד אך על חלק מקטן ביותר מהיקף העבירות המיוחסות למשיבים).

20. אשר לטענה כי על המבקשת לפעול לשם שימור ערכן של ההמחאות שנתפסו. אכן, על המשטרה, התופסת המחאות מכוח הוראות הפסד"פ, מוטלת החובה לפעול לשם שימור ערכן. עמד על כך בית המשפט ברע"פ 7600/08 **אברם נ' מדינת ישראל** (7.4.2009):

"תהא אשר תהא תכלית התפיסה, המשטרה מצווה בשמירת ערכן של ההמחאות. זו אינה זכות או פריבילגיה הנתונה לה, אלא חובה החלה עליה מכח היותה "שומרת" ההמחאות מכח הדין, כל עוד הן מצויות בידיה לצורך ההליך המשפטי. חובת השמירה כאמור מחייבת כי ההמחאות תופקדנה בחשבון בנקאי בכל ההקדם כדי שניתן יהיה לפרוע אותן בטרם יפקע תוקפן. שמירת הערך כאמור נועדה לקדם, בראש וראשונה, את האינטרס הקנייני של המבקש אם יתברר כי ניתן להחזיר לו את ההמחאות, וכי הן אינן פגומות. אולם הדבר משרת גם את עניינה של המדינה במקרה של חילוט עתידי. התכלית להציג את ההמחאות כראייה במשפט, גם היא אינה מייטרת את החובה לשמור על ערכן, תהא אשר תהא זהות הגורם שבסופו של דבר יקבל את ההמחאות לרשותו - המבקש או המדינה במסגרת חילוט, או אף צד שלישי הנוגע או שאינו נוגע להליך הפלילי."

בדיון בפני עדכן נציג המבקשת, כי ההמחאות הועברו לטיפול האפוטרופוס הכללי, וכי הן מופקדות בחשבון מעת לעת (לפי זמן פרעונן), ואף מתבצעים הליכי גביה בהקשר להמחאות אשר לא כובדו. הוצגו בפני אף נתונים המלמדים על אופן הטיפול בהמחאות שנתפסו (סומן על ידי במ/3).

בנסיבות אלו, סבורני כי המבקשת ממלאת באופן ראוי אחר החובה המוטלת עליה לשמור על ערכן של ההמחאות שנתפסו.

21. סוף דבר, אני נעתר לבקשה, ומורה על הארכת תוקף החזקת התפוסים אשר פורטו לעיל, ב- 180 ימים החל מיום 17.10.2016.

כאמור בסעיף 15 להחלטתי, טוב תעשה המבקשת אם תאיץ ותמצה את החקירה כבר במהלך החודשים הקרובים. זאת בשים לב לפרק הזמן שחלף ממועד התפיסה, למידת הפגיעה בזכות הקניין של המשיבים, כמו גם בחזקת החפות העומדת לזכותם.

תיק החקירה (והדו"ח הסודי) מוחזר למבקשת.

ניתנה היום, כ' טבת תשע"ז, 18 ינואר 2017, בהעדר הצדדים.